

Skąd pochodzą nazwy łódzkich obiektów ?

Nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Łódzkiego ukazało się drugie, poprawione i uzupełniane wydanie książki "Nazewnictwo miejskie Łodzi". Cenne są informacje na temat motywów nazwania danej ulicy akurat tą, a nie inną nazwą i daty nadania nazwy konkretnym ulicom.

Autorki - Danuta Bieńkowska, Elżbieta Umińska-Tytoń dokonały analizy nazewnictwa miejskiego Łodzi. Zasadniczą część pracy stanowi słownik pomyślany tak, aby obejmował zarówno kontekst historyczny, jak i topograficzny. Nazewnictwo zgromadzone w tej pracy ma charakter oficjalny - jest uwidocznione na planach miasta, stosowane w urzędowych spisach i dokumentach, a także w prasie i w większości w tej postaci używane przez łodzian. Badany materiał dotyczy okresu od 1822 roku do czasów współczesnych - zgromadzono nazwy aktualne i dawne, które funkcjonowały na przestrzeni ostatnich dwóch wieków. Jako miasto Łódź kształtowała się przez XIX stulecie, czyli wówczas, gdy system nazewnictwa miejskiego dysponował już wykształtowanymi przez wieki wzorcami nazewniczymi. W Łodzi gwałtownie powstające obiekty miejskie szybko zyskiwały nazwy, zwykle nadawane lub sankcjonowane urzędową decyzją. Inaczej niż w miastach o długiej, sięgającej średniowiecza historii nie obserwujemy w Łodzi procesu przekształcania się formuł opisowych w nazwy o ustalonej strukturze. Interesujący jest proces przekształcania nazw terenowych w nazwy miejskie.

W pracy nie uwzględniono natomiast nazw potocznych i zwyczajowych. Nie opisano również obcojęzycznych nazw łódzkich ulic, które obowiązywały np. w czasie I wojny i II wojny światowej. Tej tematyce poświęcona będzie druga część tego opracowania pt. "Nazewnictwo miejskie Łodzi w czasach niewoli", która znajduje się w przygotowaniu.

O autorkach:

- Danuta Bieńkowska — prof. zw. dr hab. w Katedrze Historii Języka Polskiego Uniwersytetu Łódzkiego. Autorka ponad stu prac - monografii i artykułów - których tematyka dotyczy: 1. Historyczno-stylistycznych oraz historycznojęzycznych badań polskiego stylu biblijnego oraz religijnego (m. in. prace: Styl językowy przekładu Nowego Testamentu Jakuba Wujka (na materiale czterech ewangelii), Łódź 1992; Słownictwo i frazeologia w Psalterzu przełożonym przez ks. Jakuba Wujka (1594), Łódź 1999; Polski styl biblijny, Łódź 2002. 2. Studiów nad językiem mówionym mieszkańców miast Polski centralnej (Łodzi, Radomska, Łęczycy) i tzw. językiem familijnym (m.in. prace: Analiza tekstów polszczyzny mówionej mieszkańców Łodzi i Radomska, „Rozprawy Komisji Językowej ŁTN” XXXV, 1989, s.5-12; Z problemów frazeologii i leksyki polszczyzny familijnej (na podstawie materiałów z Łodzi i Radomska), [w:] Polszczyzna regionalna Pomorza 2, 1991, s.147-151; Słownik dwudziestowiecznej Łodzi. Konteksty historyczne, społeczne, kulturowe, Łódź, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2007, 346ss. - współautorstwo: Marek Cybulski, Elżbieta Umińska-Tytoń). 3. Badania stylu artystycznego i stylizacji językowej w literaturze pięknej (m. in. prace: Z problemów stylizacji językowej w twórczości Władysława Reymonta, Częstochowa 1985, Reymontowska sztuka słowa, „Poradnik Językowy” 2008, nr 4, s. 50-67).

- Elżbieta Umińska-Tytoń — prof. zw. dr hab. w Katedrze Historii Języka Polskiego Uniwersytetu Łódzkiego. Autorka ponad stu prac - monografii i artykułów - dotyczących: 1. Polszczyzny potocznej XVIII oraz XIX w. (m. in. prace: Polszczyzna potoczna XVIII wieku, Łódź 1992 oraz Słownictwo polszczyzny potocznej XIX wieku. Łódź 2001). 2. Imion łodzian w różnych aspektach ich funkcjonowania (m. in. 3. Polszczyzny regionalne (m. in.: Leksyka ginąca w polszczyźnie mówionej łodzian, [w:] Miasto teren koegzystencji pokoleń, Łódź 1999, s. 228-235; Co wiemy o łódzkich regionalizmach leksykalnych? [w:] Wielkie miasto. Czynniki integrujące i dezintegrujące, Łódź 1995, s. 62-70). 4. Dziewiętnastowiecznej polszczyzny salonowej.

